

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Компетентнісний підхід на уроках історії

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Середня освіта (Історія)»
Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія)
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри історії України і методики викладання історії
протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Компетентнісний підхід на уроках історії
Викладач (-і)	Галицька-Дідух Тамара Вячеславівна
Контактний телефон викладача	59-60-06
E-mail викладача	tamara.halytska-didukh@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 ЄКТС 90 год залік
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Середа 12.00-13.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення є компетентнісний підхід на уроках історії в закладах загальної середньої освіти. Навчальна дисципліна спрямована на формування у майбутніх учителів історії цілісного уявлення про сутність і практичне застосування компетентнісного підходу в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти. Курс розкриває основні поняття компетентнісного навчання, його місце в сучасній педагогіці та методиці навчання історії, структуру ключових, міжпредметних і предметних компетентностей, що формуються у здобувачів освіти під час вивчення історії. Студенти ознайомлюються з принципами побудови уроку історії на засадах компетентнісного підходу, методами активного та інтерактивного навчання, способами організації пізнавальної діяльності учнів, оцінювання їхніх досягнень відповідно до нових освітніх стандартів. Особлива увага приділяється розвитку критичного та історичного мислення, умінню працювати з історичними джерелами, формуванню громадянських і соціокультурних компетентностей. У межах курсу передбачено лекційні, семінарські та практичні заняття, виконання індивідуальних і групових завдань, аналіз навчальних програм, підручників та уроків історії. Отримані знання і вміння стануть основою для професійного становлення майбутнього вчителя історії, здатного реалізовувати принципи Нової української школи.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення дисципліни «Компетентнісний підхід на уроках історії» є формування у майбутніх учителів історії професійної готовності до організації навчального процесу на засадах компетентнісного підходу; оволодіння теоретичними знаннями та практичними вміннями з планування, проведення та оцінювання уроків історії відповідно до сучасних освітніх стандартів і вимог Нової української школи. Завдання навчальної дисципліни 1. Розкрити сутність понять «компетенція» та «компетентність», з'ясувати їхнє місце у сучасній педагогічній науці; дослідити сутність, проблематику, особливості реалізації та перспективи розвитку компетентнісного підходу в історичній освіті. 2. Ознайомити студентів із досвідом упровадження компетентнісного підходу в європейських країнах, визначити можливості адаптації найкращих практик у вітчизняній системі освіти. 3. Розкрити концептуальні основи формування ключових компетентностей учасників освітнього процесу, зокрема громадянської, соціальної, культурної, інформаційно-комунікаційної та навчально-пізнавальної.	

4. Сформувати у студентів розуміння сутності та структури предметних (історичних) компетентностей, ознайомити з методами їх формування під час уроків історії, зокрема логічного, критичного та інформаційного мислення учнів.
5. Розвинути науково-пошукову та дослідницьку компетентність майбутнього вчителя історії, навчити методів роботи з історичними джерелами, аналізу фактів, формулювання висновків та представлення результатів дослідження.
6. Сприяти розвитку вмінь організовувати проєктну діяльність учнів як ефективного засобу формування міжпредметних та соціальних компетентностей, умінь співпраці та самореалізації.
7. Формувати самоосвітню компетентність майбутніх педагогів, здатність до рефлексії, критичного аналізу власної діяльності, професійного саморозвитку і навчання впродовж життя.
8. Розкрити зміст полікультурної та міжкультурної компетентностей, навчити методів виховання толерантності, поваги до культурного різноманіття, розвитку громадянської ідентичності через зміст історичної освіти.
9. Сприяти формуванню інформаційно-комунікаційної компетентності, зокрема вмінню використовувати цифрові технології, електронні ресурси, онлайн-інструменти та мультимедійні засоби в організації уроків історії.

- сутність понять «компетенція», «компетентність», «компетентнісний підхід» та їх значення для сучасної історичної освіти;
- основні принципи компетентісно орієнтованого навчання, його місце у системі Нової української школи;
- досвід і тенденції розвитку компетентісного підходу в європейській педагогічній освіті;
- концептуальні засади формування ключових і предметних компетентностей учнів;
- методи формування дослідницьких, проєктних, полікультурних, інформаційно-комунікаційних і самоосвітніх компетентностей на уроках історії;
- сучасні освітні стандарти, вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів у контексті компетентісного підходу.

Уміння:

- проєктувати уроки історії на основі компетентісного підходу, визначати освітні цілі та очікувані результати;
- розробляти компетентісно орієнтовані завдання, вправи та проєкти для учнів;
- застосовувати інтерактивні, проблемно-пошукові, ігрові та дослідницькі методи навчання;
- формувати в учнів історичне мислення, уміння аналізувати джерела, робити висновки, висловлювати власну позицію;
- використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі;
- організовувати проєктну, дослідницьку й групову діяльність учнів;
- сприяти вихованню толерантності, полікультурності, громадянської активності через зміст історичної освіти.

Комунікативні та ціннісні компетентності:

- здатність до педагогічної рефлексії, самоаналізу та професійного саморозвитку;
- уміння працювати в команді, налагоджувати педагогічну взаємодію;
- готовність до творчого впровадження інноваційних методик у шкільний курс історії;
- усвідомлення ролі історичної освіти у формуванні демократичних цінностей, громадянської свідомості та міжкультурного діалогу.

4. Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується

комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
лекції	12 денна 2 год заочна		
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 денна 8 год заоч		
самостійна робота	60 денна 80 год заочна		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Предметна спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
сьомий	014.03 Середня освіта (Історія)	четвертий	вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття сам. роб.
Тема 1. Компетенція, компетентність. Компетентісний підхід. проблематика, реалізація, перспективи		2	2 6
Тема 2. Компетентісний підхід в європейській педагогічній освіті			2 6
Тема 3. Концептуальні основи формування ключових компетенцій учасників навчально-виховного процесу		2	6
Тема 4. Формування предметних компетенцій на уроках історії. Логічна інформаційна		2	2 6
Тема 5. Науково-пошукова та дослідницька компетентність.		2	2 6
Тема 6. Проектна діяльність		2	2 6
Тема 7. Самоосвітня компетентність			2 6
Тема 8. Полікультурна і міжкультурна компетентності		2	2 6
Тема9. Формування толерантності на уроках історії			2 6
Тема 10. Інформаційно-комунікаційна компетентність			2 6
ЗАГ.		12	18 30
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
ЗАГАЛЬНА СИСТЕМА оцінювання			
Оцінювання заліку відбувається згідно з Проложенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. ВВЕДЕНО В ДІЮ наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 03 липня 2025 р. № 572 02-07.45:2025 Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу			
Університетська	Національна шкала		Шкала ECTS
90-100	відмінно	зарах	A
80-89	добре	зарах	B
70-79			C
60-69	задовільно	зарах	D
50-59			E

26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	Не зарах	FX
1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)		F

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	20
Практичне	30
Модульна контрольна (включно із самостійною роботою)	30
Індивідуальне завдання	10
Самостійна робота	10
Максимальна кількість балів (залік)	100

Поточний контроль здійснюється під час проведення усіх видів аудиторних занять і має на меті перевірку знань, вмінь і навичок здобувачів вищої освіти з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником для коригування методів і засобів навчання, так і студентами для планування самостійної роботи.

Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування або написання письмових коротких письмових робіт, у формі дискусій при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування ін.

Практичні завдання – це написання планів-конспектів, розробка календарно-тематичного планування, вирішення педагогічних задач, розробка різнорівневих завдань і т.п. Одна із форм проводиться у формі симуляції уроку. Мета - відпрацювати практичні навички планування, організації та проведення уроку історії на компетентнісних засадах в умовах, максимально наближених до реальної педагогічної діяльності. Симуляція уроку спрямована на розвиток у студентів професійних компетентностей, зокрема здатності до ефективного використання методичних прийомів, інтерактивних технологій, адаптації навчального матеріалу до вікових особливостей учнів, аналізу педагогічних ситуацій та прийняття рішень у процесі навчання. Також це дає можливість вдосконалити навички комунікації, управління класом і рефлексії власної педагогічної діяльності.

Контроль самостійної роботи передбачає тестову перевірку знань студентів із винесених на самостійне опрацювання тем.

Метою **індивідуальних завдань** є розвиток практичних навичок студентів у застосуванні теоретичних знань на практиці, зокрема через розробку навчально-методичних комплексів, проектну діяльність, розробку дидактичних матеріалів на засадах компетентнісного підходу ін. Завдання сприяють формуванню вмінь організовувати ефективний навчальний процес, використовувати сучасні педагогічні технології, створювати засоби для оцінювання знань учнів та адаптувати методи викладання відповідно до різних освітніх потреб, що готує студентів до реальної педагогічної діяльності в школі.

Контрольна робота має на меті комплексну перевірку теоретичних знань студентів, здобутих в процесі вивчення дисципліни, а також вміння застосовувати ці знання на практиці. Вона оцінює рівень розуміння основних принципів та методів навчання історії в ЗЗСО, здатність розробляти плани-конспекти на засадах компетентнісного підходу та ефективно організовувати уроки з урахуванням вікових особливостей учнів, в т.ч. і для дітей з особливими потребами. Важливою частиною роботи є аналіз різних методик і підходів до навчання історії, що дозволяє студентам продемонструвати здатність критично оцінювати існуючі стратегії та вибирати найефективніші методи для розвитку історичного мислення учнів. Крім того, модульна контрольна робота сприяє розвитку педагогічного мислення, творчого підходу до вирішення освітніх завдань і формуванню навичок самостійної роботи в контексті сучасної освітньої парадигми, що важливо для майбутніх учителів історії, які повинні бути готові адаптувати методичні підходи до змінюваних умов навчального процесу.

=студенту, який має наукові публікації, виступи на наукових конференціях, бере активну участь в роботі студентського наукового гуртка, був учасником олімпіад, конкурсів з відповідної (чи суміжної) дисципліни, завершили курси на освітніх платформах, що відповідають тематиці дисципліни за поданням наукових керівників чи керівників наукових гуртків та рішенням кафедри в підсумковий семестровий бал може додаватись **максимально 10 балів** (за умови, що підсумковий семестровий бал не перевищує 100 балів).

Вимоги до
письмових робіт

Критерії оцінки виконання модульної контрольної роботи

Завдання	Кількість балів
1 теоретичне	10 балів
1 практичне завдання (план-конспект уроку)	13 балів
1 практичне завдання (складання різнорівневих завдань, підбірка ефективних методів і прийомів оцінювання тощо)	5
знання термінів	2 бали
Разом	30 балів

Критерії оцінювання теоретичного питання 90–100 балів — Відмінно (А)

Студент глибоко і системно розкриває сутність компетентнісного підходу в історичній освіті, демонструє чітке розуміння понять «компетенція», «компетентність», «предметна компетентність», «ключові компетентності». Володіє теоретичними знаннями про сучасні педагогічні концепції (компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, інтегративний підходи). Розкриває логіку, цілі та зміст формування ключових і предметних компетентностей на уроках історії, у тому числі критичного, логічного, творчого, полікультурного, дослідницького та інформаційно-комунікаційного компонентів. Вільно оперує нормативною базою (Державний стандарт базової середньої освіти, Концепція НУШ, програми з історії). Описує методи й технології формування компетентностей, уміє наводити **приклади з навчальної практики**, пояснює вибір методів. Висновки самостійні, логічно обґрунтовані. Відповідь структурована, аргументована, граматично правильна, професійна термінологія

	вживається точно. 80–89 балів — Добре (B) Студент повно розкриває ключові поняття дисципліни, демонструє достатнє знання теорії компетентнісного підходу та педагогічних концепцій. Знає особливості реалізації компетентнісного навчання на уроках історії, однак у відповіді наявні незначні неточності або неповні пояснення. Володіє інформацією про нормативно-правові документи, знає методи і прийоми формування компетентностей, проте аналіз інноваційних технологій децю поверховий. Висновки обґрунтовані, логічна послідовність відповіді збережена, допускаються незначні стилістичні або термінологічні помилки. 70–79 балів — Добре (C) Студент розкриває основні поняття дисципліни, але робить це частково або з незначними прогалинами. Відповідь демонструє загальне розуміння компетентнісного підходу, однак бракує власних висновків і прикладів застосування на уроках історії. Знання про методи формування компетентностей, ІКТ-технології та інноваційні підходи є неповними або узагальненими. Наявні поодинокі неточності у трактуванні понять і педагогічних концепцій. Висновки частково самостійні, логіка викладу збережена. 60–69 балів — Задовільно (D) Студент має базові уявлення про компетентнісний підхід, проте відповідь неповна, деякі ключові поняття розкрито поверхово або з помилками. Знання про формування компетентностей на уроках історії обмежені. Сучасні педагогічні підходи (компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований) згадуються без аналізу чи прикладів. Відсутні детальні знання про методи розвитку критичного, творчого та історичного мислення. Опис нормативної бази неповний. Відповідь неструктурована, містить логічні або термінологічні неточності, але загальний зміст зрозумілий. 50–59 балів — Достатньо / Низький рівень (E) Студент володіє фрагментарними знаннями про компетентнісний підхід, неповно розкриває ключові поняття і педагогічні принципи. Відсутнє системне бачення формування компетентностей на уроках історії. Знання нормативних документів і сучасних технологій обмежене, інноваційні методи не наведені або описані формально. Відповідь містить суттєві неточності, приклади не відповідають темі. Мова й термінологія вживаються з помилками, логіка викладу порушена. 26–49 балів — Незадовільно (FX) Відповідь лише частково стосується теми. Студент не розуміє сутності компетентнісного підходу, плутає базові поняття. Не демонструє знання методів формування компетентностей чи сучасних освітніх підходів. Відсутнє посилання на нормативну базу та приклади з педагогічної практики. Відповідь містить значні помилки у термінах, побудові речень та
--	---

	структурі викладу, що ускладнює розуміння. 1–25 балів — Незадовільно (F) Відповідь не відповідає темі або свідчить про повну відсутність знань із дисципліни. Не розкрито основні поняття, не згадуються компетентнісний чи діяльнісний підходи. Матеріал викладено хаотично, з численними помилками, без логіки, прикладів і висновків. Критерії практичного завдання Відмінно (A) – 90–100 балів Практичне завдання повністю відповідає вимогам компетентнісного підходу та навчальній програмі. Мета уроку сформульована чітко, охоплює навчальні, розвивальні та виховні цілі, забезпечує формування ключових і предметних компетентностей. Структура уроку логічна, послідовна, відповідає типу уроку; усі етапи чітко визначені й взаємопов'язані. Мотивація навчальної діяльності оригінальна, спрямована на розвиток пізнавального інтересу, критичного й творчого мислення учнів. На етапі подачі нового матеріалу забезпечено історичну достовірність і причинно-наслідкову логіку подій. Методи і засоби навчання раціонально підібрані, інтегровані інноваційні технології (ІКТ, інтерактивні методи, кейс-метод, проєктна діяльність). Передбачено активну участь учнів на кожному етапі, різнорівневі завдання враховують вікові та індивідуальні особливості, інклюзивний підхід реалізовано повноцінно. Ресурси сучасні, дидактично доцільні, сприяють формуванню історичної компетентності. Організовано ефективну групову та індивідуальну роботу, передбачено рефлексію та самооцінку учнів. Підсумки чіткі, логічні, підкреслюють головні ідеї уроку, завдання для закріплення — творчі, дослідницькі або практичні. План-конспект відзначається оригінальністю, методичною грамотністю, інтеграцією знань і високою мовною культурою. Добре (B) – 80–89 балів Мета уроку сформульована правильно, але дещо звужено або без достатньої деталізації. Структура уроку загалом відповідає типу, є дрібні недоліки в логіці або темпі. Матеріал викладено послідовно, проте причинно-наслідкові зв'язки описані поверхово. Методи і засоби навчання підібрані правильно, але не завжди оптимально враховують рівень підготовки учнів. Інноваційні технології використано частково. Організація групової та індивідуальної роботи ефективна, однак інклюзивний підхід потребує уточнення. Завдання для учнів цікаві, але не всі з них мають творчий характер. Узагальнення матеріалу проведено, але бракує аналітичної глибини або рефлексії. План-конспект демонструє добре розуміння методики
--	--

	компетентнісного навчання, проте має незначні логічні чи стилістичні помилки. Добре (C) – 70–79 балів Мета сформульована, але не охоплює всіх аспектів компетентнісного навчання. Структура уроку відповідає типу, однак присутня часткова непослідовність або порушення логіки. Причинно-наслідкові зв'язки розкриті фрагментарно, що ускладнює розуміння учнями. Методи і засоби навчання переважно традиційні; інноваційні технології використовуються епізодично. Індивідуальна та групова робота передбачена, але недостатньо ефективна. Інклюзивний компонент реалізовано формально. Питання до учнів загальні, не завжди стимулюють критичне мислення. Домашнє завдання має репродуктивний характер. Підсумки уроку зроблено, але узагальнення часткове. План-конспект засвідчує базові знання методики, однак потребує покращення у деталізації, доборі завдань і логіці викладу. Задовільно (D) – 60–69 балів Мета уроку нечітка або обмежена лише навчальними завданнями. Структура має порушення, деякі етапи не логічно пов'язані. Виклад матеріалу поверховий, історичні зв'язки не розкриті. Час розподілено нерівномірно; активність учнів низька. Методи традиційні, інноваційні не використовуються, компетентнісний підхід реалізований частково. Завдання одноманітні, не враховують різний рівень підготовки учнів. Індивідуальна та групова робота обмежена. Інклюзивний компонент реалізовано поверхово. Навчальні ресурси використовуються формально. Домашнє завдання стандартне, без творчих елементів. Висновки нечіткі, мета уроку досягнута частково. План-конспект містить методичні та логічні помилки, спостерігаються мовні неточності. Задовільно (E) – 50–59 балів Мета уроку сформульована неправильно або не відповідає компетентнісному підходу. Структура порушена, логіка викладу слабка. Причинно-наслідкові зв'язки не простежуються. Методи й прийоми не відповідають віковим особливостям учнів, відсутні сучасні освітні технології. Індивідуальна й групова робота слабо організована або відсутня. Інклюзія не врахована. Завдання здебільшого репродуктивні, не формують критичне мислення. Навчальні ресурси підібрано невдало, домашнє завдання формальне. Підсумок уроку поверховий або відсутній. План-конспект свідчить про часткове розуміння методики викладання, наявні серйозні логічні та стилістичні помилки. Незадовільно (FX) – 26–49 балів Мета сформульована неправильно або відсутня.
--	---

	Етапи уроку не відповідають його типу, логіка повністю порушена. Матеріал подано хаотично, методи навчання відсутні або невідповідні. Учнівська діяльність не організована, компетентності не формуються. Інноваційні технології не застосовуються, оцінювання формальне або відсутнє. Домашнє завдання не відповідає змісту або не задано. Висновки нелогічні, мета уроку не досягнута. Текст містить численні граматичні, методичні й стилістичні помилки. ✓ Критерії оцінювання індивідуального завдання 90-100 балів (Відмінно, А) Завдання виконане на високому рівні, зміст повністю відповідає тематиці та вимогам. Виявлено глибоке розуміння методики навчання історії, використані сучасні педагогічні підходи та інноваційні технології. Робота має чітку структуру, логічну послідовність, усі поняття та методи коректно пояснені й аргументовані. Використано наукові джерела, запропоновані приклади, які демонструють практичне застосування теорії. Завдання вирішено самостійно, з використанням новаторських або оригінальних підходів. Є прояв самостійного мислення та інноваційних ідей. Завдання має чітку структуру, є логічно послідовним і грамотно оформленим. Оформлення бездоганне, відсутні граматичні, стилістичні чи логічні помилки. Здано вчасно. 80-89 балів (Дуже добре, В) Завдання виконане якісно, однак містить незначні недоліки. Показано добре розуміння методики навчання історії, використано актуальні методи та підходи. Логіка викладу в основному збережена, але окремі аспекти потребують уточнення. Достатньо посилань на наукові джерела, є приклади застосування на практиці, хоча вони не завжди детально пояснені. Оформлення належне, можливі поодинокі незначні помилки. Здано вчасно. 70-79 балів (Добре, С) Робота відповідає вимогам, але є помітні недоліки. Демонструється загальне розуміння методики навчання історії, але окремі аспекти розкриті поверхнево або недостатньо аргументовані. Відсутня глибока критична оцінка чи аналіз застосування методів. Логіка викладу здебільшого збережена, однак є певні неточності або незначні логічні порушення. Використання наукових джерел обмежене. Деякі приклади є шаблонними або недостатньо опрацьованими. Оформлення роботи переважно правильне, але трапляються стилістичні, граматичні чи логічні помилки. Здано вчасно. 60-69 балів (Задовільно, D) Робота демонструє базове розуміння методики навчання історії, але розкриття теми неповне. Є суттєві прогалини в аналізі, слабка аргументація, недостатньо конкретних прикладів. Окремі частини викладені нелогічно або суперечливо. Наукові джерела використані фрагментарно або взагалі відсутні. Використання методів навчання історії описано формально, без достатнього аналізу ефективності.
--	---

	Робота містить численні стилістичні, граматичні та логічні помилки. Здано вчасно. <i>50-59 балів (Низький рівень, E)</i> Робота частково відповідає вимогам, проте має значні недоліки у змісті та структурі. Тема розкрита поверхнево, багато аспектів залишилося поза увагою. Відсутня критична оцінка методів навчання, аналіз проведено фрагментарно. Логіка викладу слабка, матеріал подано непослідовно. Практичні приклади або відсутні, або відірвані від змісту завдання. Використання наукових джерел мінімальне або відсутнє. Оформлення потребує суттєвого доопрацювання, наявні численні помилки. Здано вчасно. <i>26-49 балів (Незадовільно, FX)</i> Робота не відповідає основним вимогам, тема розкрита поверхнево або викладена фрагментарно. Відсутня чітка структура, логіка викладу порушена. Виявлено значні прогалини у знаннях студентом основ методики навчання історії. Використання методів, засобів та форм навчання описано неточно або з суттєвими помилками. Відсутні посилання на наукові джерела, практичні приклади та аргументація. Оформлення неналежне, багато мовних, стилістичних та орфографічних помилок. Здано не вчасно. <i>1-25 балів (Незадовільно, F)</i> Завдання не виконане або не відповідає вимогам. Відсутній змістовний аналіз, не розкрито тему. Логіка викладу відсутня або спотворена. Студент не продемонстрував розуміння методики навчання історії, а також не використав жодних актуальних джерел. Матеріал хаотичний, містить значну кількість помилок. Робота не може бути зарахована без суттєвого доопрацювання. Здано не вчасно.
Семінарські заняття	Принципи оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 100 бальною шкалою. Пропущене заняття або негативну оцінку студент зобов'язаний «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем. При цьому може виставлятися оцінка, а попередня не впливатиме на середній бал студента. Завдання контролю знань студентів під час проведення семінарських занять зводяться до того, щоб: - виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається; - визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення; - виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи; - стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні. Контроль знань студентів під час проведення семінарських занять може відбуватись в наступних формах: - детальне усне опитування; - дискусійне обговорення питань (фронтальне, в групах); - індивідуальне розв'язування проблемних запитань чи завдань; - тести; - письмова (до 15 хв.) самостійна робота по варіантах

	- проектування етапів уроку тощо. Критерії поточної оцінки (100 балів) 90–100 — Відмінно (А) Студент чітко і повно володіє поняттями та категоріями дисципліни, використовує їх без помилок. Володіє знаннями основ методики навчання історії, сучасних педагогічних теорій та підходів, застосовує їх у практичних ситуаціях. Знає нормативну базу, структуру та зміст шкільних курсів історії, здатний проектувати та здійснювати навчальний процес без помилок. Вільно проектує уроки різних типів, правильно добирає методи і прийоми навчання, здатен оптимізувати навчально-виховний процес. Ознайомлений з традиційними та інноваційними методами, прийомами та технологіями навчання, ефективно їх застосовує. Вміє використовувати компетентнісний, діяльнісний та особистісно орієнтований підходи у навчальному процесі, забезпечуючи підтримку та мотивацію учнів. Ефективно використовує цифрові ресурси та технології в навчанні. Створює навчальні матеріали з урахуванням вікових і психологічних особливостей учнів. Розвиває навички критичного і творчого мислення, готовий до вирішення складних педагогічних задач. Знає прийоми залучення учнів до активної проєктної, дослідницької та творчої діяльності, формує навички самостійного пошуку та аналізу інформації. Володіє високим рівнем комунікативних навичок, ефективно встановлює психологічний контакт і формує позитивний мікроклімат у колективі. Здатен здійснювати об'єктивне оцінювання та аналізувати навчальні досягнення учнів. Володіє навичками самоаналізу, оцінки власної діяльності, постійно працює над підвищенням фахового рівня. Демонструє високий рівень толерантності та усвідомлення важливості рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу, дотримується принципів психологічної безпеки. Має чітке уявлення про важливість формування історичної свідомості, патріотизму та демократичних цінностей у учнів. Студент вільно, чітко та логічно висловлює свої думки. Використовує правильну граматику, орфографію, пунктуацію, а також стилістично точні висловлювання. Мовлення є професійним, впевненим і переконливим. Студент грамотно будує аргументи, використовуючи терміни дисципліни в контексті та з точністю. Уникає словесних помилок, дублювань, використовує мовні засоби для забезпечення ясності та переконливості. 80–89 — Добре (В) Студент добре володіє поняттями та категоріями дисципліни, хоча іноді можуть бути незначні неточності. Добре знає основи методики та педагогічні теорії, але іноді потребує уточнень у застосуванні знань. Має достатнє розуміння нормативної бази та змісту шкільних курсів історії, здатний проектувати уроки, хоча є незначні недоліки в організації навчання. Вміє проектувати етапи уроків, але може бути деяка потреба в коригуванні вибору методів або прийомів. Ознайомлений з традиційними та інноваційними методами, використовує їх ефективно, але є потреба в додаткових уточненнях.
--	---

	Компетентнісний, діяльнісний та особистісно орієнтований підходи використовує достатньо ефективно. Використовує цифрові ресурси, але не завжди ефективно. Знає, як створювати навчально-методичні комплекси, але потребує додаткових пояснень щодо врахування вікових і психологічних особливостей учнів. Здатен розвивати критичне та творче мислення з незначними помилками. Виявляє уміння залучати учнів до активної діяльності, але іноді не вистачає ефективних прикладів. Має достатні комунікативні навички, але не завжди є активним. Добре володіє методикою оцінювання навчальних досягнень учнів, але іноді потребує уточнення критеріїв оцінки. Має загальне розуміння самоаналізу, однак потребує подальшого розвитку у цій сфері. Усвідомлює важливість рівних можливостей для учасників освітнього процесу, але не завжди застосовує це на практиці. Розуміє важливість історичної свідомості та патріотизму, але іноді не вміє повноцінно реалізувати це в практиці. Мовлення правильне, проте можуть виникати незначні граматичні чи стилістичні помилки. Використовує достатній лексичний ресурс, але може бути деяке обмеження в словниковому запасі. Аргументація, як правило, чітка, але потребує більшої структурованості. 70–79 — Добре (C) Студент володіє поняттями та категоріями дисципліни на достатньому рівні, хоча іноді можуть бути помилки. Добре знає основи методики, але не завжди вірно застосовує педагогічні теорії. Має загальне розуміння нормативної бази та змісту шкільних курсів історії, здатний проектувати етапи уроків, хоча є недоліки в організації навчання. Ознайомлений з традиційними та інноваційними методами, використовує їх, але з помилками. Компетентнісний, діяльнісний та особистісно орієнтований підходи застосовує, але приклади неповні або неточні. Використовує цифрові ресурси не завжди ефективно. Розвиває критичне й творче мислення, але з труднощами в доборі методів. Володіє методикою оцінювання навчальних досягнень учнів, але не завжди добре визначає критерії. Має загальне розуміння самоаналізу. Усвідомлює важливість рівних можливостей, але є помилки у практичному застосуванні. Мовлення загалом правильне, але з граматичними чи стилістичними неточностями. Аргументація недостатньо структурована, словниковий запас обмежений для вираження складних ідей. 60–69 — Задовільно (D) Студент має базові знання основ методики навчання історії, проте застосовує їх із труднощами. Знання нормативної бази та шкільних курсів історії неповне. Має навички проектування уроків, але вибір методів і прийомів навчання не завжди є доцільним. Частково застосовує компетентнісний, діяльнісний та особистісно орієнтований підходи. Використовує цифрові ресурси, але не системно. Є труднощі з розробкою навчальних матеріалів і врахуванням психологічних особливостей учнів. Має обмежені комунікативні навички, не завжди ефективно працює в групі.
--	--

	Мовлення не завжди логічне, спостерігаються граматичні й орфографічні помилки. Аргументація слабка, приклади обмежені.
50–59 — Достатньо / Низький рівень (E)	Студент має фрагментарні знання, припускається серйозних помилок. Має поверхнєве розуміння методики навчання історії. Нормативну базу знає частково, уроки проектує з порушеннями вимог. Методи навчання добирає випадково. Компетентнісний підхід застосовує формально або не застосовує взагалі. Цифрові ресурси використовує рідко, комунікативні навички обмежені. Відповіді неструктуровані, мова з численними помилками. Аргументація відсутня або недоречна.
26–49 — Незадовільно (FX)	Студент не володіє основними поняттями дисципліни. Не знає методики навчання історії, нормативної бази та структури курсів. Не вміє проектувати уроки й добирати методи навчання. Не володіє цифровими навичками, не використовує сучасні підходи. Комунікація неефективна, самоаналіз відсутній. Мовлення невиразне, з великою кількістю граматичних помилок. Аргументація відсутня, відповідь хаотична.
1–25 — Незадовільно (F)	Студент не володіє поняттями дисципліни, не знає методики навчання історії, не знайомий із нормативною базою. Не здатний проектувати уроки або використовувати методи навчання. Комунікативні навички відсутні. Мовлення нечітке, з численними помилками, аргументація відсутня, відповіді нелогічні.
Критерії оцінювання самостійної роботи (тестова форма, 100-бальна система)	
90-100	Відмінно (A)
Студент продемонстрував глибокі та системні знання, впевнено застосовує поняття та методи дисципліни. Відповіді правильні, логічно обґрунтовані, без помилок. Всі тестові завдання виконані бездоганно, використані вірні аргументи та пояснення. Показує повне розуміння основ методики навчання, сучасних педагогічних теорій і підходів. Чітко і точно відповідає на питання, які вимагають знань змісту шкільних курсів історії, нормативної бази та методів навчання. Використовує компетентнісний, діяльнісний та особистісно-орієнтований підходи у відповідях. Використання наукової термінології правильне та доречне. Студент впевнено аналізує проблемні питання, пропонує власні рішення.	
80-89	Добре (B)
Студент має міцні знання, але допускає незначні неточності. Тестові завдання виконані в основному правильно, але є незначні помилки. Аргументація відповідей достатня, хоча інколи є помилки. Знання загалом достатні, хоча можуть бути невеликі прогалини в розумінні окремих аспектів. Демонструє знання основ методики навчання, але не завжди глибоко розкриває всі концепції та категорії.	

	Методичні аспекти застосовуються, але іноді без повного розуміння. Використання термінології правильне, хоча можуть траплятися стилістичні неточності. Відповіді на проблемні питання містять не значні помилки. 70-79 — Добре (C) Студент має базові знання, але припускається помилок. У тестових завданнях є деякі неправильні відповіді або часткові помилки. Аргументація відповідей недостатньо глибока, зустрічаються шаблонні формулювання. Може потребувати уточнення чи доопрацювання в окремих питаннях щодо змісту шкільних курсів або методів навчання. Деякі педагогічні підходи розуміються поверхнево. Терміни використовуються, але з неточностями. Відповіді на проблемні питання містять помилки. 60-69 — Задовільно (D) Студент володіє обмеженим обсягом знань, допускає значні помилки. Виконано більшість тестових завдань, але велика кількість відповідей містить помилки. Недостатній рівень аргументації, часткове розуміння матеріалу. Відповіді фрагментарні, подекуди суперечливі. Методична термінологія використовується здебільшого не коректно. Відповіді на проблемні питання практично не вірні. 50-59 — Задовільно (E) Студент має слабкі знання з дисципліни, але намагається застосовувати матеріал. Виконано лише частину тестових завдань, більшість відповідей містять суттєві помилки. Показує часткове розуміння змісту шкільних курсів історії, нормативної бази та педагогічних підходів. Аргументація слабка або відсутня. Відповіді неповні, виклад неструктурований. Використання термінології фрагментарне або некоректне. Відповіді на проблемні питання не вірні. 26-49 — Незадовільно (FX) Студент не продемонстрував достатніх знань. Велика частина тестових завдань виконана неправильно. Відсутнє розуміння методики навчання, використання термінології некоректне. Має труднощі у відповідях на запитання щодо змісту шкільних курсів Відповіді поверхневі, відсутня аргументація. Відповіді містять суттєві помилки, є здебільшого алогічними. Студент демонструє мінімальний рівень засвоєння матеріалу. Немає відповіді на проблемні питання. 1-25 — Незадовільно (F) Студент не засвоїв матеріал. Більшість тестових завдань не виконані або містять грубі помилки. Відсутність аргументації та будь-яких ознак розуміння матеріалу. Використання термінології неправильне або повністю відсутнє. Студент не володіє основними поняттями дисципліни. Немає відповіді на проблемні питання.
--	--

Умови допуску до підсумкового контролю	Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим. Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, дискусії, короткі письмові роботи, симуляції уроків ін. При цьому враховуватимуться лише логічно обгрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми. Важливим є вміння використовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарському занятті, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях, КСР або ж невчасного виконання індивідуальної роботи є визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – четвер, 11.00. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи. Студент не має нб (або відпрацьоване), немає негативних оцінок за семінари (або відпрацьовані), немає негативних оцінок за колоквиуми (або відпрацьовані), не має негативних оцінок за індивідуальне завдання (або відпрацьовані), не має негативних оцінок (або відпрацьовані) за КСР допускається до складання іспиту, якщо підсумкова оцінка не менше 26 балів.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік Залік – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з певної навчальної дисципліни, і складається зі зданих залікових змістових модулів, виконаних тестових завдань, ситуаційних робіт, опрацювання завдань робочих зошитів, тематичних рефератів, лабораторних робіт тощо, передбачених силабусом. Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань, самостійну роботу, практичні завдання, контрольну роботу і самостійну роботу. Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені силабусом навчальної дисципліни. Результати складання заліків та екзаменів заносяться до електронних екзаменаційних відомостей та індивідуальних планів навчання здобувачів освіти.
7. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи: написані вчасно, студент немає негативних оцінок за письмові роботи (або відпрацьовані), немає нб (або відпрацьовані). Поточні оцінки позитивні або відпрацьовані, самостійна робота оцінена на позитивну оцінку, індивідуальне завдання виконано на достатньому рівні. У випадку негативної оцінки внаслідок не виконання навчального плану студент має право на	

повторне вивчення курсу, яке регулюється ПОЛОЖЕННЯМ про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS. ВВЕДЕНО В ДІЮ наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 02 червня 2025 р. № 476
Режим доступу: [ПЛ.03.3.1-05:2025 Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#)

[Положення про порядок навчання здобувачів освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#) розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту» і регламентує умови навчання здобувачів вищої освіти університету за індивідуальним графіком. Режим доступу: [02-07.44 2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafiikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf](#)

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: ПОЛОЖЕННЯ про забезпечення академічної доброчесності у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника». ВВЕДЕНО В ДІЮ наказом в. о. ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 14 березня 2025 р. № 197. Режим доступу <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2025/03/09012025-polozhennia-pro-zabezpechennia-akademichnoi-dobrochesnosti-v-ivano-frankivskomu-fakhovomu-koledzhi.pdf>

Наказ №530 від 27.09.2022 р. “Про введення в дію нової редакції Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96530-%D0%B2%D1%96%D0%B4-27.09.2022.pdf>

Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція). <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf>

Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція) <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-Комісію-з-питань-етики-та-академічної-доброчесності.pdf>

Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція) <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>

Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>

Наказ 1093_ про створення комісії [https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/01/nakaz-1093 -pro-stvorennia-komisii.pdf](https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/01/nakaz-1093-pro-stvorennia-komisii.pdf)

Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять-є обов’язковими!!! Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується документом ПОРЯДОК організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Режим доступу: <https://efund.pnu.edu.ua/wp->

Неформальна освіта:

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується документом ПОЛОЖЕННЯМ про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Режим доступу: [02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf](#)

8. Рекомендована література

ОСНОВНА

1. Актуальні питання компетентісно орієнтованої методики навчання історії та громадянської освіти в ліцеї : методичний посібник [Електронне видання] / Кришмарел В. Ю., Малієнко Ю. Б., Мацейків Т. І., Ремех Т. О. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 334 с.
2. Викладання предметів освітньої галузі «ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТА» у 5-6 класах Нової української школи (методичні рекомендації) / Фарбак Т. М. ЧОППО імені К. Д. Ушинського, 2023. 31 с.
3. Гриценко А. Історія України 8 клас. Компетентісно орієнтовані завдання. Посібник для вчителя.
4. Історія України в джерелах: практикум / П.В.Мороз, І.В.Мороз, В.С.Власов. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 564 с.
5. Історія як пропаганда: посібник для вчителів / А.Лягуша, Н.Шліхта, О.Коляструк та ін. Київ, DVV International Ukraine, 2024. 276 с.
6. Компетентісно орієнтована методика навчання історії в основній школі : методичний посібник / О. І. Пометун, Н. М. Гупан, В. С. Власов. К. : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 208 с.
7. Компетентісно орієнтоване навчання: сутність, форми і методи: навчальний посібник. [Електронне видання]/О.М. Горошкіна, В.І. Доротюк та ін. К.: Педагогічна думка, 2022. 221 с. URL: https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi77/0057126.pdf?utm_source (дата звернення: 20.08.2025)
8. Компетентісно орієнтований підхід до оцінювання результатів навчання учнів: приклади завдань регіональних моніторингових досліджень [Електронне видання] / І.В. Капустін, Т.М. Голтяй С.С. Євтушенко, О.О. Мілаш; за заг. ред. Л.Д. Покроєвої. Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2025. 254 с.
9. Методика компетентісно орієнтованого навчання всесвітньої історії у 7-му класі : методичний посібник. К. : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 96 с.
10. Методика розвитку критичного мислення учнів ліцею на уроках історії: методичний посібник [Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 250 с.
11. Мобільні технології в школі: посіб. для вчителів / І. А. Патрушева, О. М. Гера, Н. В. Діденко, Л. А. Павлюк, О. Л. Сафроненко. К.: Видавничий дім «Освіта», 2019. 175 с.
12. Нова українська школа: як реалізувати новий зміст базової середньої освіти : навчально-методичний посібник для тренерів-педагогів / за ред. А. Черній ; відпов. за вип. : О. Лютко, М. Люшин. Рівне : РОППО, 2024. 207 с.
13. НУШ у базовій середній освіті: громадянська та історична освітня галузь (6 клас) / укладач: Замулко О.І., завідувач координаційного центру професійного розвитку особистості КНЗ «ЧОППОП Черкаської обласної ради». Черкаси, 2023. 60 с.
14. Проектне навчання в історичній освіті : методичні рекомендації / В. Долід, П. Долганов. Рівне: РОППО, 2023. 83 с.
15. Реалізація завдань громадянської та історичної освітньої галузі в контексті

нового Державного стандарту базової середньої освіти (з досвіду роботи вчителів громадянської та історичної освітньої галузі) / укладачі: Н. С. Черткова, І. В. Відіборенко. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2023. 70 с.

ДОДАТКОВА

1. Бакка Т., Загребельна Н, Кравченко О. Формування медіаосвітніми засобами історико-біографічного та історико-психологічного портрета П. Куліша. Історія в школі. Науково-методичний журнал для вчителів. 2019. № 7–8. Липень–серпень. С. 23–29.
2. Бех І. Особистість на шляху до духовних цінностей : монографія. Київ – Чернівці: «Букрек», 2018. 320 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/717891/1/Особистість_на_шляху_до_духовних_цінностей.pdf (дата звернення: 01.07.2024)
3. Бондаренко Н. В. Storytelling як комунікаційний тренд і всепредметний метод навчання [Storytelling as a communication trend and a method of teaching all subjects in school]. Молодь і ринок. 2019. № 7 (174). С. 130–138. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/716893/1/BNV_MiR_19-07.pdf (дата звернення: 01.07.2024)
4. Возна З. Можливості краєзнавчих студій у розвитку полікультурної компетентності. Історія в рідній школі. Науково-методичний журнал. 2020. Листопад–грудень. № 6 (224). С. 14–18.
5. Гавлітіна Т. Інноваційні освітні практики: створення та впровадження в Новій українській школі. Нова педагогічна думка, 2023. №3 (115). Режим доступу: <http://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/576/523> (дата звернення 2.08.2025)
6. Галицька-Дідух Т. В., Гречановська О. В., Батарейна І. О., Гурська В. А., Бабік І. В. Гейміфікація як засіб індивідуалізації навчання XXI століття. Лодзь: Futurity Research Publishing, 2025. 203 с.
7. Галицька-Дідух Т.В., Романюк В.Л., Задорожня Т.М. Використання штучного інтелекту в дистанційному навчанні: психолого-педагогічні умови. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка». 2024. № 5(39) 2024. С. 126-143.
8. Гурська, О. А., Самборська, О. В., & Йордан, Г. М. Використання цифрових технологій у педагогічному процесі для індивідуалізації навчання. Педагогічна Академія: наукові записки. 2025. (14). <https://doi.org/10.5281/zenodo.14587060> (дата звернення 2.08.2025)
9. Десятов Д. Основні напрямки розвитку методики використання наочності на уроках історії Стародавнього світ. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2009. Випуск 30. С. 75–83. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/30/visnuk_11.pdf (дата звернення: 23.06.2024).
10. Діагностичне тестування: як працювати з тестами та їхніми результатами: методичний посібник / Берендєєв С., Косенчук Ю., Лисогор Л. Київ, 2023. 35 с.
11. Інноваційний простір учителя НУШ: кейси методичних матеріалів для 5-6 класів НУШ / за заг. ред. Світлани Гарної та Юлії Бурцевої.- Київ-Краматорськ, 2023.
12. Інтеграція медіаграмотності в навчальні предмети основної та старшої школи. Частина 1 : матеріали творчої групи медіапедагогів Миколаївської області / Упоряд. М. В. Запорожченко. Миколаїв : ОПППО, 2023. 154 с.
13. Історія як пропаганда: посібник для вчителів / А.Лягуша, Н.Шліхта, О.Коляструк та ін. - Київ, DVV International Ukraine, 2024. - 276 с.
14. Кухарська О., Моїсеєнко Є. Основні вимоги до підготовки і написання науково-дослідницьких та реферативних робіт (відділення історії). Навчально-методичний посібник. К.: КПНЗ «Київська Мала академія наук учнівської молоді», 2016. 54 с. URL: https://kman.kyiv.ua/wp-content/uploads/2020/09/metoduchka_histiry2016.pdf (дата звернення: 12.06.2024)
15. Медіаграмотність та критичне мислення в процесі викладання дисциплін

- комунікаційного циклу: навчальний посібник / за загал. ред. В. Іванова. Київ: Центр вільної преси, 2024. 178 с.
16. Медіаосвіта в Державному стандарті базової середньої освіти (5–6 класи) : Навч.-метод. посіб. / О. П. Мокрогуз (розділи 1, 2, 3, підрозділ 4.2), О. В. Волошенюк (розділ 1, підрозділи 4.1, 4.3), Г. А. Дегтярьова (підрозділ 4.1), І. П. Старагіна (розділ 4.1), Р. В. Шаламов (підрозділ 4.2.); за заг. ред. В. Ф. Іванова., О. В. Волошенюк., Р. І. Євтушенко. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 63 с.
 17. Медіаосвіта в школі та на уроці: Основи і приклади / Тулодзєцький Г., Герціг Б., Графе С. за загал. ред. В.Ф. Іванова; Пер. з нім. В. Климченка. — К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2020. 405 с.
 18. Мороз П. Дослідницька діяльність учнів в процесі навчання історії України: методичний посібник. К.: Педагогічна думка, 2012. 128 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/19596103.pdf?repositoryId=341> (дата звернення: 10.06.2024).
 19. Навчання через дослідження. Збірник методичних матеріалів для вчителів 5-11 класів / За редакцією Зденки Вагнерової та Юрія Волошина: Прага, 2024. 173 с.
 20. Нова українська школа: як реалізувати новий зміст базової середньої освіти : навчально-методичний посібник для тренерів-педагогів / за ред. А. Черній ; відпов. за вип. : О. Лютко, М. Люшин. Рівне : РОІППО, 2024. 207 с.
 21. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі : метод. посіб. / уклад. : О. В. Коган та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 110 с.
 22. Островський В. Тестовий контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з історії в контексті компетентнісного підходу. Історія в школах України. 2010. № 2. С. 4–13.
 23. Пижик А. М., Черевичний Г. С. Методика викладання історик в школі: навчально-методичні рекомендації до вивчення дисципліни та проходження педагогічної практики. Видання 2-е переробл. Київ: Видавництво «Юстон», 2020. 125 с.
 24. Пометун О. Вчимося ставити запитання: чи актуально це для сучасного вчителя історії? Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи: збірник тез І Всеукраїнської науково практичної інтернет-конференції «Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи», (Київ, 30 вересня 2019 р. С. 107–110. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/717282> (дата звернення: 09.06.2024).
 25. Попова К. Теоретичні засади реалізації полікультурного підходу в процесі вивчення історії здобувачами загальної середньої освіти. Інноватика у вихованні. 2024. Вип. 19. Т. 2. С. 233-241.
 26. Розвиток громадянської активності та патріотизму учнів на уроках предметів і курсів громадянської та історичної освітньої галузі : методичні рекомендації. [Електронне видання] / Н.Гупан, Т.Ремех, Г.Сєрова. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 133 с.
 27. Сертифікація вчителів НУШ. Усе для підготовки / упоряд. О. М. Юрченко. Харків : Вид. група «Основа», 2021. 128 с.
 28. Творчість як фактор мотивації досягнень: навчальний посібник / Сергєєва Л.М., Просіна О.В., Ілляхова М.В. Київ, 2023. 124 с.
 29. Техніки декодування російської пропаганди на заняттях з історії та громадянської освіти. Навчально-методичний посібник / Желіба О.В., Мокрогуз О. П., Волошенюк О.В./ За редакцією Волошенюк О. В., Євтушенко Р. І. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 81 с.
 30. Ткаченко, Т., Соловійова, Т., & Ткаченко, О. Групова робота як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках історії. Society. Document. Communication. Соціум. Документ. Комунікація. 2023.№18. С. 272-294. <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2023-18-272-294>
 31. Українська історія в кінофільмах: посібник для вчителя / Волошенюк О.В, Мокрогуз О.П., Новікова Л. Є., Тримбач С. В, Черков Г. А. / За редакцією Волошенюк О. В., Іванова В.Ф. Київ : ЦВП, АУП, 2018. 57 с.

32. Уроки історії культурологічного спрямування : історія України, всесвітня історія. 8 клас : методичний посібник. Харків : Друкарня Мадрид. 2018. 152 с.
33. Хміль Н., Галицька-Дідух Тамара, Цяньці Ван. Використання віртуальної і доповненої реальності в українській освіті. Академічні візії. 2023. №22. URL:<https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/505> (дата звернення: 19.06.2024)
34. Черушева Г., Кравцова Т., Галицька-Дідух Т. Актуальні проблеми викладання педагогічних дисциплін: формування інтерактивного онлайн- середовища. Академічні візії. 2023. №19. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/384> (дата звернення: 19.06.2024)
35. Developing the Didactic Competence of Future History Teachers Through Innovative Methods / L. R. Xujanova. — International Journal of Pedagogics, 2025. Pp. 52–55. DOI:10.37547/ijp/Volume05Issue06-15. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2024.100876> (дата звернення: 11.06.2025)
36. Dunn J. The Historian's Responsibility for the Future: Recording Covid-19 for the Next Generation. Teaching History. A Journal of Methods. 2021. Vol. 46 № 1. P. 23– 25. DOI: <https://doi.org/10.33043/TH.46.1.23-25>. (дата звернення: 11.06.2024).
37. Erekson K. Putting History Teaching «In Its Place». Journal of American History. March 2011. Volume 97. Issue 4. P. 1067–1078. DOI: <https://doi.org/10.1093/jahist/jaq066> (дата звернення: 19.06.2024).
38. Garrone-Shufran S. Preparing Teachers to Teach the Language of History. Teaching History. A Journal of Methods. 2020. Vol. 45. № 2. P. 2–17. DOI: <https://doi.org/10.33043/TH.45.2.2-17>. (дата звернення: 10.06.2024).
39. Hughes R. Assessment in the History Classroom. Teaching History. A Journal of Methods. 2019. Vol. 44. № 2. P. 51–56. DOI: <https://doi.org/10.33043/TH.44.2.51-56> (дата звернення: 11.06.2024)..
40. Koziar, M., Lysenko, T., & Halytska-Didukh, T. (2024). Strategies for Preparing Teachers to Implement Virtual Reality in the Process of Personalized Learning. International Conference on Science, Innovations and Global Solutions. (pp. 445-448). Futurity Research Publishing. Polska, Łódź, 31.07.2024 p.
41. Ndomondo, E. (2024). Promoting history subject skills through competency-based assessment in Tanzania rural secondary schools: Teachers' understanding and practices. Social Sciences & Humanities Open, 9, 100876. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2024.100876> (дата звернення: 11.06.2025)
42. Pearson B, Brasington B, Bowman T. «I Don't Want to be a Historian! I Just Want to be a History Teacher!» A West Texas Historical Methods Odyssey. Teaching History. A Journal of Methods. 2019. Vol. 44. № 1. P. 2–27. DOI: <https://doi.org/10.33043/TH.44.1.28-56>. (дата звернення: 10.06.2024).
43. STEM-освіта: теорія та практика [Електронний ресурс]: збірник науково-методичних матеріалів /уклад. О. В. Лозова, І. П. Василяшко / за заг. ред. Ю. І. Завалевського. К. Видавничий дім «Освіта», 2024. 417 с.
44. Young C. Embracing the Digital Revolution in the History Classroom. Teaching History. A Journal of Methods. 2018. Vol. 44. № 2. P. 2–16. DOI: <https://doi.org/10.33043/TH.43.2.2-16> (дата звернення: 19.06.2024).

Викладач Галицька-Дідух Т.В., доцент кафедри історії України і методики викладання історії